

Socialförsäkringsutskottets betänkande 1999/2000:SfU4

Tidsbegränsade uppehållstillstånd i vissa utlänningsärenden

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens skrivelse 1998/99:146 Tidsbegränsade uppehållstillstånd i vissa utlänningsärenden jämte motioner som väckts med anledning av skrivelsen. Utskottet behandlar samtidigt några motionsyrkanden väckta med anledning av skrivelse 1999/2000:3 Migration och asylpolitik respektive proposition 1998/99:112 Svenskt deltagande i fredsstyrka i Kosovo. Dessutom behandlar utskottet ett motionsyrkande från den allmänna motionstiden 1999.

I skrivelsen anmäls i enlighet med 2 kap. 14 § utlänningslagen (1989:529) att regeringen den 15 april 1999 utfärdat en förordning (1999:209) om tidsbegränsade uppehållstillstånd i vissa utlänningsärenden. Enligt förordningen skall medborgare i Förbundsrepubliken Jugoslavien som kommer från provinsen Kosovo och som inte kan återvända dit på grund av förhållandena där anses ha behov av sådant tillfälligt skydd som avses i 2 kap. 4 a § utlänningslagen. Förordningen trädde i kraft den 29 april 1999.

Med anledning av det ändrade läget i provinsen Kosovo beslutade regeringen den 23 juni 1999 om vissa ändringar i förordningen om tidsbegränsade uppehållstillstånd i vissa utlänningsärenden. Ändringarna innebär dels att den första tillståndperioden skall vara längst t.o.m. den 30 april 2000, dels att förordningen i sin helhet skall upphöra att gälla denna dag.

Utskottet avstyrker samtliga motioner och föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

I ärendet finns fyra reservationer och ett särskilt yttrande.

Skrivelsen

Regeringen har till riksdagen överlämnat skrivelse 1998/99:146 Tidsbegränsade uppehållstillstånd i vissa utlänningsärenden.

Motionerna

Motioner väckta med anledning av skrivelsen 1998/99:146

1999/2000:Sf1 av Kerstin-Maria Stalin (mp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om permanent uppehållstillstånd,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om barn.

1999/2000:Sf2 av Gudrun Schyman m.fl. (v) vari yrkas att riksdagen beslutar om sådan ändring av 2 kap. 4 a § utlänningslagen att det klart framgår att den bör tillämpas endast vid massflyktssituationer.

Motion väckt med anledning av skrivelse 1999/2000:3 Migration och asylpolitik

1999/2000:Sf4 av Helena Bargholtz och Bo Könberg (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om hanteringen av den svenska flyktingkvoten i samband med flyktingkatastrofen i Kosovo,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om tillfälliga uppehållstillstånd.

Motioner väckta med anledning av proposition 1998/99:112 Svenskt deltagande i fredsstyrka i Kosovo

1998/99:U11 av Birger Schlaug m.fl. (mp) vari yrkas

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att mottagandet av personer från flyktingläger måste kunna omfatta betydligt fler än 5 000.

1998/99:U13 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en ökad beredskap hos Europas regeringar att i en plan för gemensam "burden sharing" ta emot fler flyktingar från flyktinglägren i Makedonien och Albanien,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om återförening av kosovoflyktingar i såväl Makedonien som Albanien med anhöriga i Sverige,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att inte försvåra möjligheterna att besöka Sverige för kosovoflyktingar som blivit av med sina identitetshandlingar.

Motion väckt under den allmänna motionstiden 1999

1999/2000:Sf628 av Kerstin-Maria Stalin m.fl. (mp) vari yrkas

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om effektivitet och rätten att söka permanent uppehållstillstånd.

Utskottet

Gällande regler

Enligt 2 kap. 4 a § utlänningslagen (1989:529) får regeringen i fråga om en viss grupp av utlänningar meddela föreskrifter om att den som söker uppe-

hållstillstånd med stöd av 3 kap. utlänningslagen (dvs. som flykting eller som skyddsbehövande i övrigt) och som bedöms ha ett tillfälligt behov av skydd här i landet får ges ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Ett sådant tidsbegränsat uppehållstillstånd får beviljas för en sammanlagd tid av högst två år. Om ett program för att förbereda återvändandet har inletts innan dess, får uppehållstillståndet förlängas med högst två år.

Enligt samma paragraf får ett tidsbegränsat uppehållstillstånd ges också till en utlänning som är make eller maka eller barn under 18 år till den person som först beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd. Detsamma gäller förälder till barn under 18 år som meddelats tidsbegränsat uppehållstillstånd.

I 2 kap. 14 § utlänningslagen föreskrivs bl.a. att regeringen skall anmäla föreskrifter om tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 2 kap. 4 a § till riksdagen genom särskild skrivelse inom tre månader.

I regeringens skrivelse 1998/99:146 Tidsbegränsade uppehållstillstånd i vissa utlänningsärenden anmäls i enlighet med 2 kap. 14 § utlänningslagen att regeringen den 15 april 1999 utfärdat en förordning (1999:209) om tidsbegränsade uppehållstillstånd i vissa utlänningsärenden. Enligt förordningen skall medborgare i Förbundsrepubliken Jugoslavien som kommer från provinsen Kosovo och som inte kan återvända dit på grund av förhållandena där anses ha behov av sådant tillfälligt skydd som avses i 2 kap. 4 a § utlänningslagen.

Skrivelsen

Bakgrund till massflykten från Kosovo

Situationen i provinsen Kosovo i Förbundsrepubliken Jugoslavien förvärrades fr.o.m. mars 1998 då väpnade strider utbröt mellan Kosovos befrielsearmé (UCK) och jugoslaviska säkerhetsstyrkor. Detta ledde till att ett stort antal människor såg sig tvungna att lämna sina hem och söka tillflykt på annat håll.

En uppgörelse om vapenvila nåddes hösten 1998, efter en resolution i FN:s säkerhetsråd. Situationen stabiliserades för en tid men våldet trappades sedan gradvis åter upp.

Den 24 mars 1999 inledde Nato bombningar av Kosovoprovinserna och andra delar av Förbundsrepubliken Jugoslavien, som sedan pågick till den 16 juni. Vid slutet av mars ökade flyktingströmmen ut ur Kosovo dramatiskt. Den 29 mars bedömde UNHCR att 60 000 flyktingar kommit till Albanien sedan bombningarna började och att 4 000 flyktingar varje timme passerade gränsen till Albanien.

Den 5 april inledde UNHCR i samarbete med Internationella migrationsorganisationen (IOM) ett program för humanitär evakuering från Makedonien av flyktingar från Kosovo. I UNHCR:s riktlinjer för programmet framhölls att evakueringen var frivillig samt underströks vikten av att familjer inte splittrades och när detta ändå skett återförenades. Som särskilt angelägna för överföring angavs i riktlinjerna de mest utsatta flyktingarna och de med särskilda behov.

När programmet den 6 juli förklarades formellt avslutat av UNHCR hade 29 länder överfört mer än 91 000 personer.

Svenskt ställningstagande till tillfälligt skydd

Under år 1998 sökte ca 3 500 medborgare i Förbundsrepubliken Jugoslavien asyl i Sverige, motsvarande 3,6 % av de asylsökande utanför Kosovos när-område. De 1 244 asylansökningar som under de första sex månaderna 1999 gjordes i Sverige av jugoslaviska medborgare utgjorde 24 % av det totala antalet asylansökningar i landet under denna period. Av de jugoslaviska medborgare som sökt asyl i Sverige bedöms ca 90 % vara från Kosovo och huvudsakligen av albansk etnisk tillhörighet.

Sedan UNHCR väddat till europeiska stater att ta emot skyddsbehövande från Kosovo som befann sig i Makedonien beslöt regeringen den 6 april 1999 att Sverige skulle ta emot upp till 5 000 personer och ge dem tillfälligt skydd.

Regeringen gav den 12 april 1999 Statens invandrarverk uppdraget att i samverkan med UNHCR överföra upp till 5 000 medborgare i Förbundsrepubliken Jugoslavien, som fördrivits från provinsen Kosovo och uppehöll sig i dess närområde. En strävan skulle vara att hålla samman familjer och personer som kom från samma geografiska områden i Kosovo. Särskilda humanitära skäl kunde beaktas. Inom ramen för dessa kriterier kunde, när UNHCR bedömde att så var praktiskt möjligt, hänsyn tas till personers anknytning till Sverige.

Den 15 april 1999 beslutade regeringen en förordning (1999:209) om tidsbegränsade uppehållstillstånd i vissa utlänningsärenden.

Sedan jugoslaviska styrkor inlett tillbakadragandet och Nato-trupper börjat överta kontrollen av Kosovoprovinsen upphörde flyktingströmmen in i Makedonien. För svensk del ägde den sista organiserade flygtransporten från Makedonien rum den 16 juni 1999.

Uppdraget till Invandrarverket begränsades den 23 juni 1999 till att avse upp till 4 000 personer.

Förordningen om tillfälligt skydd

Enligt förordningen skall medborgare i Förbundsrepubliken Jugoslavien som kommer från provinsen Kosovo och som inte kan återvända dit på grund av förhållandena där anses ha behov av sådant tillfälligt skydd som avses i 2 kap. 4 a § utlänningslagen. Under förutsättning att de har behov av skydd här får de beviljas tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt 2 kap. 4 a §. Av förordningen framgår vidare att den första tillståndsperioden skall vara elva månader. Förordningen trädde i kraft den 29 april 1999.

Samtidigt som förordningen trädde i kraft genomfördes också en ändring i 1 kap. 1 § utlänningsförordningen (1989:547), se SFS 1999:210. Ändringen innebär att den som beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt en förordning som beslutats med stöd av 2 kap. 4 a § utlänningslagen inte behöver ha pass vid vistelse i Sverige.

Förordningen om tidsbegränsade uppehållstillstånd är enligt regeringen avsedd att tillämpas inte bara på dem som reser in i Sverige efter det att

förordningen trätt i kraft, enskilt eller inom ramen för det särskilda beslutet om överföring av högst 5 000 skyddsbehövande till Sverige, utan även på dem som rest in tidigare och som uppfyller de förutsättningar som ställs upp i förordningen.

Den 29 april 1999 fattade regeringen vägledande beslut i fyra ärenden som Statens invandrarverk tidigare lämnat över till regeringen för prövning. Samtliga ärenden rörde personer som tidigare varit bosatta i provinsen Kosovo och som under åren 1997–1998 på egen hand rest in i Sverige och sökt asyl här. Regeringen konstaterade i besluten att personerna i fråga inte kunde återvända till Kosovo på grund av förhållandena där och att de behövde skydd i Sverige. De omfattades därmed av den särskilda förordningen och beviljades tidsbegränsade uppehållstillstånd under elva månader samt arbets-tillstånd under samma tid.

De som beviljas tidsbegränsat uppehållstillstånd med stöd av förordningen omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. De har därmed rätt till samma bistånd som asylsökande.

Med anledning av det ändrade läget i provinsen Kosovo beslutade regeringen den 23 juni 1999 om vissa ändringar i förordningen om tidsbegränsade uppehållstillstånd (SFS 1999:708). Ändringarna, som trätt i kraft den 15 juli 1999, innebär dels att den första tillståndsperioden skall vara längst t.o.m. den 30 april 2000, dels att förordningen i sin helhet skall upphöra att gälla den dagen. Vidare beslutade regeringen om en särskild förordning (1999:707) om bidrag till medborgare i Förbundsrepubliken Jugoslavien som kommer från provinsen Kosovo och som vill återvända dit. Bidrag får lämnas med högst 5 000 kr för varje person som vill återvända, dock med högst 30 000 kr per familj. Bidrag får även lämnas för resekostnader med högst 3 000 kr per person.

Motioner

Gudrun Schyman m.fl. (v) begär i motion Sf2 ett tillkännagivande om en sådan ändring av 2 kap. 4 a § utlänningslagen att det klart framgår att den bör tillämpas endast vid massflyktssituationer. Motionärerna framhåller att personer från Kosovo som inte kommit hit i samband med en massflyktssituation inte omfattas av bestämmelsen om tidsbegränsade uppehållstillstånd. Effekten av att förordningen ändå tillämpas på dem blir att begränsningen om högst två år i praktiken sätts ur spel då många av dem vistats här lång tid redan när det tidsbegränsade uppehållstillståndet meddelades.

Kerstin-Maria Stalin (mp) begär i motion Sf1 yrkande 1 ett tillkännagivande om permanent uppehållstillstånd. Enligt motionären är det oklart hur mycket flyktingarna i Makedonien fick veta om tvåårsreglerna eller om möjligheten att söka permanent uppehållstillstånd i Sverige. Under alla förhållanden anser motionären att det är viktigt att personer som vill stanna i Sverige hos släktingar skall ha möjlighet att söka permanent uppehållstillstånd. I samma motion, yrkande 2, begärs ett tillkännagivande om barn. Motionären framhåller att för barn är två eller fyra år lång tid. Om man utgår från barnets bästa kan det därför vara nödvändigt att bevilja permanent uppe-

hållstillstånd för hela familjen. Till detta hänvisas också i motion Sf628 yrkande 6 av Kerstin-Maria Stalin m.fl. (mp).

Birger Schlaug m.fl. (mp) begär i motion U11 yrkande 5 ett tillkännagivande om att mottagandet av personer från flyktingläger måste kunna omfatta betydligt fler än 5 000.

Lars Leijonborg m.fl. (fp) begär i motion U13 yrkande 2 ett tillkännagivande om en ökad beredskap hos Europas regeringar att i en plan för gemensam burden sharing ta emot fler flyktingar från flyktinglägren i Makedonien och Albanien. Enligt motionärerna måste Europas länder visa att ansvaret för flyktingarna från Kosovo är ett gemensamt ansvar.

I samma motion, yrkande 3, begärs ett tillkännagivande om återförening med anhöriga i Sverige av kosovoflyktingar i såväl Makedonien som Albanien. Motionärerna anser att frågan om flyktingarnas åtminstone tillfälliga återförening med anhöriga bl.a. i Sverige inte får innebära att utfästa flyktingkvoter begränsas så att de utesluter flyktingar i Albanien med anhöriga i Sverige.

I yrkande 4 begär motionärerna ett tillkännagivande om att inte försvåra möjligheterna att besöka Sverige för kosovoflyktingar som blivit av med sina identitetshandlingar. De anser att det är viktigt att en ordentlig registrering sker så att flyktingarnas identitet kan fastställas. Det underlättar också för familjemedlemmar som skilts åt att återförenas.

Helena Bargholtz och Bo Könberg (fp) begär i motion Sf4 yrkande 1 ett tillkännagivande om hanteringen av den svenska flyktingkvoten i samband med flyktingkatastrofen i Kosovo. Motionärerna kritiserar att regeringen i en extremt akut flyktingsituation valde att avbryta gjorda utfästelser om att ta emot flyktingar på den s.k. flyktingkvoten som omfattar ca 1 800 personer per år. Enligt motionärerna bör gjorda åtaganden om flyktingkvoten fullföljas. Motionärerna framhåller att regeringen dessutom utnyttjade förordningen om tidsbegränsade uppehållstillstånd och t.o.m. inordnade kosovoalbaner som redan innan kommit till Sverige.

I samma motion, yrkande 12, begärs ett tillkännagivande om tillfälliga uppehållstillstånd. Motionärerna avvisar bestämt tillfälliga uppehållstillstånd som ett regelmässigt inslag i svensk flyktingpolitik. De anser dock att sådana tillstånd i vissa situationer av massflykt kan vara en utväg, men då endast när man inte redan från början kan bedöma att orsakerna till flykten kommer att bestå under lång tid. Av rättssäkerhetsskäl bör enligt motionärerna beslut om tillfälligt uppehållstillstånd inte ges för längre tid än två år. Regeringen bör dock kunna besluta om viss förlängning.

Utskottets bedömning

Som framgår ovan har den s.k. massflyktsförordningen tillämpats även på personer från Kosovoprovinsen som kommit hit innan förordningen trädde i kraft. Vänsterpartiet och Folkpartiet berör denna fråga i sina motioner Sf2 respektive Sf4 yrkande 1.

Såväl de personer från Kosovoprovinsen som kommit till Sverige innan förordningen trädde i kraft som de som kommit hit inom ramen för den särskilda överföringen hade i princip samma behov av tillfälligt skydd i Sverige

på grund av situationen i Kosovo. Av nu nämnda skäl finns det enligt utskottets mening inte anledning invända mot att 2 kap. 4 a § § utlänningslagen har tillämpats även på personer som kommit till Sverige innan massflyktsförordningen trädde i kraft.

Utskottet vill också hänvisa till sitt betänkande 1996/97:SfU5, vari utskottet behandlade regeringens proposition 1996/97:25 med förslag bl.a. om införande av bestämmelsen om tidsbegränsade uppehållstillstånd i massflyktssituationer. Utskottet konstaterade (s. 61-62) i fråga om rätten att få en asylansökan prövad i en situation då ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljats att regeringen hade föreslagit att den som ansöker om flyktingförklaring och resedokument skall få sin ansökan prövad. Enligt utskottet var förslaget föranlett av att det annars var tveksamt om Sverige bryter mot flyktingkonventionen. Utskottet biträdde förslaget men var inte berett att tillstyrka att en ansökan om uppehållstillstånd på andra grunder än flyktingskäl skall behöva prövas så länge utlänningsförfarandet får skydd genom ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Utskottet påpekade vidare att även om i massflyktssituationer ett tidsbegränsat uppehållstillstånd kan beviljas också en utlänningsförfarande som får flyktingförklaring och resedokument kunde utskottet inte finna att detta utesluter att frågan om att permanent uppehållstillstånd prövas när omständigheterna talar för det. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet motionerna Sf2 och Sf4 yrkande 1 i denna del. Även motion Sf1 yrkandena 1 och 2 och Sf628 yrkande 6 avstyrks med det anförda.

För budgetåret 1999 har i statsbudgeten medel avsatts för överföring av motsvarande 1 840 kvotflyktingar till Sverige. Under det första halvåret 1999 överfördes 211 personer till Sverige. En prioritering av flyktingar från Kosovoprovinsen gjordes därefter när det gäller de anslagsmedel som budgeterats för kvotuttagningar. Den svenska överföringen i samband med flyktingkatastrofen i Kosovo, som sedermera kom att omfatta 3 865 personer, grundades bl.a. på UNHCR:s bedömningar. Merparten av de avsatta medlen har därför använts för att möjliggöra överföringen av nämnda 3 865 personer. Enligt utskottets mening finns det inte skäl att kritisera regeringen för att ha tagit i anspråk flyktingkvoten för överföring av personer som fördrivits från Kosovoprovinsen. Utskottet, som vill understryka vikten av att flyktingkvoten i fortsättningen används även för andra angelägna överföringar, avstyrker med det anförda motion Sf4 yrkande 1 i denna del.

Vad därefter gäller kravet om att begränsa den tid för vilken tidsbegränsade uppehållstillstånd kan beviljas har utskottet i det tidigare nämnda betänkandet 1996/97:SfU5 avstyrkt ett liknande krav. Utskottet ansåg att regeringens förslag hade en tillräcklig flexibilitet genom att tillstånd normalt skall ges för sex månader i taget såväl inom tvåårsfristen som vid förlängningar av tillståndet när ett återvändandeprogram inletts. Utskottet ansåg också att den sammanlagda längsta tiden för tidsbegränsade tillstånd, fyra år, innan permanent uppehållstillstånd ges är rimlig i sådana massflyktssituationer som det är frågan om. Utskottet vidhåller sin inställning och avstyrker därmed motion Sf4 yrkande 12.

Mot bakgrund av den fortsatta händelseutvecklingen i Förbundsrepubliken Jugoslavien och i Kosovoprovinsen har vissa av motionsyrkandena förlorat

sin aktualitet. Det gäller motionerna U11 yrkande 5 och U13 yrkandena 2–4. Utskottet avstyrker därför dessa motionsyrkanden.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen lägger skrivelsen 1998/99:146 till handlingarna.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *flyktingar som skall omfattas av massflyktsförordningen*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Sf1, 1999/2000:Sf2, 1999/2000:Sf4 yrkande 1 i denna del och 1999/2000:Sf628 yrkande 6,

res. 1 (v, fp)

res. 2 (mp)

2. beträffande *flyktingkvoten*

att riksdagen avslår motion 1999/2000:Sf4 yrkande 1 i denna del,

res. 3 (v, kd, fp, mp)

3. beträffande *begränsning av tiden för tidsbegränsade uppehållstillstånd*

att riksdagen avslår motion 1999/2000:Sf4 yrkande 12,

res. 4 (fp)

4. beträffande *övriga frågor*

att riksdagen avslår motionerna 1998/99:U11 yrkande 5 och 1998/99:U13 yrkandena 2–4,

5. beträffande *skrivelsen*

att riksdagen lägger regeringens skrivelse 1998/99:146 till handlingarna.

Stockholm den 21 oktober 1999

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Berit Andnor

I beslutet har deltagit: Berit Andnor (s), Bo Könberg (fp), Anita Jönsson (s), Ulla Hoffmann (v), Rose-Marie Frebran (kd), Ulf Kristersson (m), Gustaf von Essen (m), Lennart Klockare (s), Ronny Olander (s), Göran Lindblad (m), Kerstin-Maria Stalin (mp), Birgitta Carlsson (c), Mona Berglund Nilsson (s), Göte Wahlström (s), Désirée Pethrus Engström (kd), Björn Leivik (m) och Kalle Larsson (v).

Reservationer

1. Flyktingar som skall omfattas av massflyktsförordningen (mom. 1)

Bo Könberg (fp), Ulla Hoffmann (v) och Kalle Larsson (v) anser

dels att den del av utskottets yttrande som i avsnittet Utskottets bedömning börjar med "Som framgår" och slutar med "det anförda " bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att det var i överensstämmelse med intentionerna i 2 kap. 4 a § utlänningslagen att utfärda den s.k. massflyktsförordningen såvitt avser de personer som flytt från Kosovo efter det att bombningarna inleddes den 23 mars 1999. I detta fall var kravet på "massflykt" uppfyllt. Detta gäller däremot inte de personer från Kosovo som tidigare kommit till Sverige men inte hade beviljats uppehållstillstånd. De har således inte kommit hit i samband med en massflyktsituation. Med hänsyn härtill anser utskottet att den aktuella bestämmelsen i utlänningslagen tillämpats på ett felaktigt sätt när förordningen gjordes tillämplig även på dessa personer. Utskottet anser därför att det finns skäl att ändra 2 kap. 4 a § utlänningslagen så att det klart framgår att den bör tillämpas endast vid massflyktsituationer. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om en sådan lagändring. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *flyktingar som skall omfattas av massflyktsförordningen*

att riksdagen med bifall till motionerna 1999/2000:Sf2 och 1999/2000:Sf4 yrkande 1 i denna del och med avslag på motionerna 1999/2000:Sf1 och 1999/2000:Sf628 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

2. Flyktingar som skall omfattas av massflyktsförordningen (mom. 1)

Kerstin-Maria Stalin (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som i avsnittet Utskottets bedömning börjar med "Som framgår" och slutar med "det anförda" bort ha följande lydelse:

Redan i Makedonien fick kosovoflyktingarna veta att Sverige hade för avsikt att sända tillbaka dem så snart som möjligt. Det är dock oklart hur mycket flyktingarna kände till om tvåårsperioderna respektive möjligheten att söka permanent uppehållstillstånd i Sverige. Även om säkerheten i det gamla hemlandet kan garanteras kan det vara inhumant att skicka tillbaka en flykting. Under alla förhållanden är det enligt utskottet viktigt att personer som vill stanna i Sverige hos sina släktingar skall ha möjlighet att söka permanent uppehållstillstånd.

För barn kan en period av två eller fyra år upplevas som en mycket lång tid. I bästa fall har barnet lärt sig svenska och fått kamrater i Sverige. Om man utgår från barnets bästa kan det därför vara nödvändigt att bevilja permanent uppehållstillstånd för hela familjen.

Vad utskottet anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *flyktingar som skall omfattas av massflyktsförordningen*

att riksdagen med bifall till motionerna 1999/2000:Sf1 och 1999/2000:Sf628 yrkande 6 och med avslag på motionerna 1999/2000:Sf2 och 1999/2000:Sf4 yrkande 1 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. Flyktingkvoten (mom. 2)

Bo Könberg (fp), Ulla Hoffmann (v), Rose-Marie Frebran (kd), Kerstin-Maria Stalín (mp), Désirée Pethrus Engström (kd) och Kalle Larsson (v) anser

dels att den del av utskottets yttrande som i avsnittet Utskottets bedömning börjar med "Som framgår" och slutar med "denna del" bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att den svenska regeringen i den extremt akuta flyktingsituation som drabbade några av Kosovos grannstater valde att avbryta gjorda utfästelser om att ta emot flyktingar från andra länder på den s.k. flyktingkvoten, som omfattar ca 1 800 flyktingar om året. Det är enligt utskottet anmärkningsvärt att gjorda åtaganden på den i antal mycket begränsade svenska flyktingkvoten inte fullföljs. Utskottet, som anser att det är självklart att gjorda åtaganden skall fullföljas, kan inte acceptera att kvotmedlen används för att finansiera annat än överföring av kvotflyktingar, dvs. flyktingar som valts ut i samarbete med UNHCR och som har permanent uppehållstillstånd och har blivit kommunplacerade när de kommer till Sverige. Utskottet godtar dock en viss flexibilitet vid användningen av anslagsmedlen t.ex. vad gäller medicinska insatser. Vad utskottet anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *flyktingkvoten*

att riksdagen med bifall till motion 1999/2000:Sf4 yrkande 1 i denna del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. Begränsning av tiden för tidsbegränsade uppehållstillstånd (mom. 3)

Bo Könberg (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som i avsnittet Utskottets bedömning börjar med "Vad gäller" och slutar med "yrkande 12" bort ha följande lydelse:

Utskottet avvisar att tillfälliga uppehållstillstånd används som ett regelmässigt inslag i svensk flyktingpolitik då det är både inhumant och ohanterligt att efter flera år i Sverige tvinga flyktingarna tillbaka. Däremot kan det i vissa situationer av massflykt vara en utväg att bevilja människor från ett visst område tillfälligt uppehållstillstånd. Det bör emellertid endast ske, när man inte redan från början kan bedöma att orsakerna till flykten kommer att bestå under lång tid.

Av rättssäkerhetsskäl bör beslut om tillfälligt uppehållstillstånd i en massflyktsituation inte ges för längre tid än två år. Det bör dock finnas möjlighet för regeringen att besluta om viss förlängning.

Vad utskottet anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *begränsning av tiden för tidsbegränsade uppehållstillstånd*

att riksdagen med bifall till motion 1999/2000:Sf4 yrkande 12 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Särskilt yttrande

Ulf Kristersson, Gustaf von Essen, Göran Lindblad och Björn Leivik (alla m) anför:

Sverige gjorde ett åtagande gentemot UNHCR att ta emot 5000 kosovoalbener. Drygt 3 800 kom att transporteras till Sverige och erhöll här tillfälligt skydd.

Frågan är dock om en förflyttning på sätt som skedde var den optimala lösningen i den givna situationen. De pengar som uppenbarligen fanns tillgängliga skulle sannolikt kunnat användas effektivare genom att stödja Makedoniens och Albanisens möjligheter att sörja för flyktingarna på plats. Fler människor skulle ha kunnat få en värdigare tillvaro i närområdet i stället för att ett relativt fåtal för höga kostnader lyftes ut ur landet.

Det bästa hade varit om EU-länderna hade kunnat nå en gemensam hållning med denna inriktning. Väl medveten om UNHCR:s önskemål och Makedoniens krav vill Moderata Samlingspartiet ändå peka på vikten av att uppnå största möjliga humanitära effekt i katastrofsituationer som den i Kosovo givet de resurser som står till buds.

Vi anser att det skall finnas möjligheter att ge tillfälliga uppehållstillstånd vid katastrofsituationer, särskilt för människor som behöver medicinsk vård eller i fall där nära familjeanknytning föreligger men regionala lösningar skall i första hand prövas.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Skrivelsen	1
Motionerna	1
Utskottet	2
Gällande regler.....	2
Skrivelsen	3
Bakgrund till massflykten från Kosovo.....	3
Svenskt ställningstagande till tillfälligt skydd.....	4
Förordningen om tillfälligt skydd.....	4
Motioner	5
Utskottets bedömning	6
Hemställan	8
Reservationer.....	9